

35 jaar geleden was dit nog een donker bos.

In de *schaduw* van het *bos*

Een klein huis op een groot terrein, die droom vonden **Gerrit Raven** en zijn vrouw **Marlies** 35 jaar geleden op een donker Veluws bosperceel. Gerrit, altijd al liefhebber van 'gekke' planten, ging aan de slag. Dat leidde tot een tuin wemelend van de bijzonderheden.

tekst KATJA STARING | beeld SIETSKA DE VRIES

Gerrit Raven.

Dit huisje op een hectare vonden we destijds via ouders van vrienden. Eigenlijk veel te ver weg van ons werk in het westen", vertelt Gerrit in zijn tuin Duinhof in Oldebroek op de Veluwe. "Rond het huis was alleen bos. Heel donker. Totaal geen licht. Je kon nét rond het huis lopen."

De tuin is Gerrits domein. Als klein kind tuinierde hij al en toen hij ging samenwonen met Marlies, was hij bezig met 'gekke' planten, zoals rotsplanten in hun eerdere Amersfoortse tuin. Toen ze hier op het bosperceel terecht kwamen, wilde Gerrit dus een rotstuin. "Daar was het eigenlijk te donker voor. Maar ik heb wat bomen en struiken weggehaald en toen ging het wel. In de loop van die 35 jaar zijn echter de omringende bomen veel hoger geworden, dus ligt de rotstuin alweer te veel in de schaduw. Nu heb ik een nieuwe 'spletentuin' gemaakt, met oude dakpannen en flagstones, op een wat zonnigere plek."

Snelle groeiers

Gerrit zegt laconiek: "Ik ben niet in een bos gaan wonen om alle bomen om te hakken, dus ik moest omschakelen naar schaduwplanten." De tuinier maakte geen plan. Hij keek eens goed rond. Hij zag een gemengd bos, met berken, coniferen, grove dennen, eiken, beuken, enkele rododendrons. Als eerste besloot hij de bosbodem te laten begroeien door snelle groeiers. "Er stonden wel varens en salomonszegel, maar ik heb er *Maianthemum stellatum*, valse salomonszegel, bij geplant. Een stevige woekeraar. Ook haalde ik planten uit het bos, zoals grootbloemuur, die inmiddels de hele tuin doorgaat. Als die in mei bloeit is het fantastisch, alsof het gesneeuwd heeft: één grote witte waas." Uiteindelijk is de helft van het terrein in gebruik als tuin, de rest bleef bos. ►

1

‘Schaduwplanten voegen door de vorm van hun blad zo veel toe’

2

5

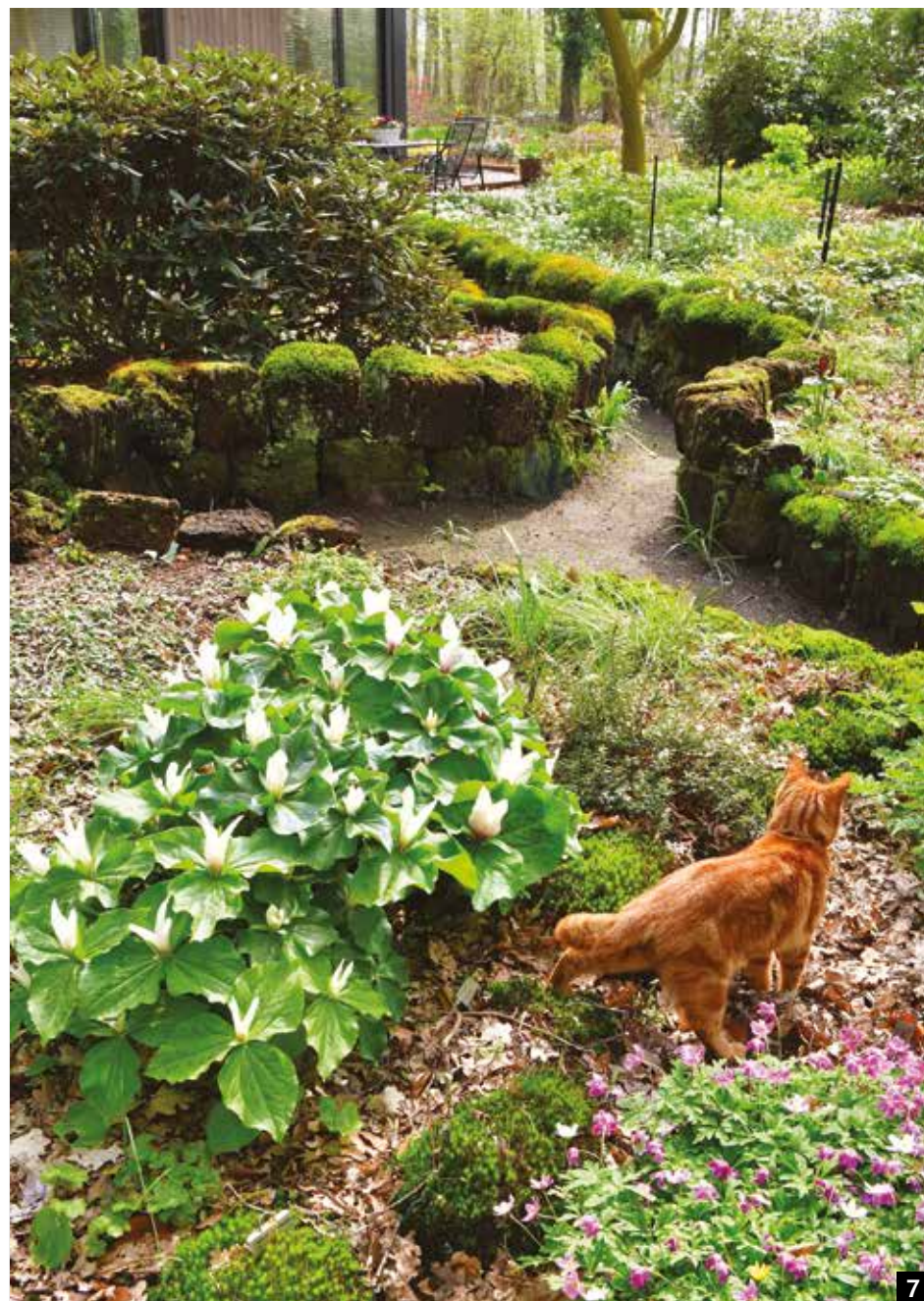
3

4

- 1 De mostuin.
- 2 *Trillium albidum*.
- 3 *Epimedium x versicolor* 'Sulphureum' (elfenbloem) voor een turftoren.
- 4 Grootbloemige bosanemoon 'Blue Beauty' en *Euphorbia* 'Fire Glow'.
- 5 De voortuin.

- 6 Dubbelbloemig speenkruid (*Ficaria verna* 'Collarette') en wilde bosanemoon.
- 7 Aanlooppoes Red.
- 8 Boeddhatempeltje en 'Chinese Muur'.
- 9 Sterretjesmos in de tuin bij het huis.
- 10 Hondstand (*Erythronium revolutum*).

Hoewel Gerrit het meeste bedenkt en regelt, heeft Marlies de mostuin onder twee dikke beuken bedacht, omdat begroeiing daar uitbleef. "Ik durf het geen Japanse tuin te noemen, want dan moet je aan allerlei regels voldoen, maar het heeft wel die sfeer", wijst Gerrit. Er is mos vanzelf komen groeien, en de twee hebben haarmos aangeplant, vaak foutief sterretjesmos genoemd. "Maar door die droge zomers van de afgelopen tijd is daar een andere soort voor in de plaats gekomen. Dus je ziet door klimaatverandering allerlei processen ontstaan. Planten passen zich aan, of verdwijnen. Met zo'n grote tuin merk je door de jaren heen natuurlijk de verschillen", aldus Gerrit. "Die bomen, die zuipen alles op, zo blijft er voor kleinere planten weinig over. Daarom heb ik een aantal jaar geleden een sproei-installatie laten aanleggen en een

'Ik durf het geen Japanse tuin te noemen'

bron geslagen. Er ligt hier voor honderden meters aan leiding, anders had ik het allemaal niet levend kunnen houden." Voor de verdere invulling raadpleegde Gerrit boeken en werd hij lid van allerlei internationale verenigingen voor plantenliefhebbers, om daar zaden te bestellen. Toen hij hier begon, waren schaduwplanten nog niet populair. "Trilliums, boslelies, waren bijvoorbeeld ongelooflijk duur. Tegenwoordig heb ik er wel twintig staan. Salomonszegel doet het hier goed en daar bestaan honderden soorten van. Er zijn veel nieuwe ontdekt in de Himalaya, die kun je tegenwoordig zo via internet kopen. Ik kijk wel naar de prijs, maar heb ook last van hebberigheid. Ik heb hier wenslijsten vol."

Schaduwplanten

Vlaktbij, in Wezep, woont Jeroen Jansen, die ook een schaduwtuin heeft. "We organiseren samen opentuin dagen", vertelt Gerrit. "En in mijn straat woont Pieter Nijhof, kweker van schaduwplanten. We zijn door de nabijheid ►

4 TUINVRAGEN AAN GERRIT

Grootste tuinmisser?

'Sommige labels in mijn tuin zijn een soort grafzerk, want ze geven aan: hier heeft ooit een plant gestaan. Ik ben te ongeduldig. Ik koop graag bijzondere planten, hele dure, en zet die vervolgens direct in de tuin op de meest moeilijke plek. Tja, die redden het dan niet. Natuurlijk moet je zo'n plant eerst oppotten, goed in de gaten houden en vermenigvuldigen. Dan kun je ze in de tuin zetten.'

Grootste tuinsucces?

'Het aanplanten van cyclamen. Die doen het hier geweldig. Ze zaaien zich enorm uit, en komen tegenwoordig op tot ver in het bos. Mieren gaan met de zaden aan de haal. Cyclamen kruisen veelvuldig. Je krijgt de gekste vormen, ook bladvormen, allemaal verschillend. *De Cyclamen hederifolium* begint al in augustus te bloeien en de *Cyclamen coum* in december.'

Favoriet gereedschap?

'Een hak gebruik ik heel veel om te wieden. Sommige jaren vallen er hier duizenden eikels en die gaan allemaal ontkiemen. Als je dan te lang wacht, zitten ze 20 centimeter in de grond met een penwortel. Met zo'n hakje heb je ze er zo uit. Verder kun je er ook goed geulen mee graven bij wateroverlast.'

Favoriete kweker?

'Pieters Planten in Wapenveld. Pieter is een straatgenoot en begon ooit met het kweken aan huis. Inmiddels heeft hij een indrukwekkende nieuwe kwekerij opgezet, kijk maar op pietersplanten.nl'

BOSTUINTIPS VAN GERRIT

1.

'Vaste planten zelf zaaien en kweken hoeft niet in een kas, dat doe ik allemaal buiten.'

2.

'Speenkruid vinden sommige mensen woekeraars. Maar ik heb zelfs bijzondere variëteiten gekocht, zoals mooie dubbele bij de Duitse kweker Sarastro Stauden, die een groot assortiment heeft.'

3.

'Planten bestellen doe ik niet meer in Engeland, want dat is met de Brexit-regels zowat onmogelijk geworden. Daarom speur ik nu online bij kwekers in Frankrijk, Duitsland en Oostenrijk zoals: flosab.com, pepiniere-aoba.com, herrenkampergaerten.de en sarastro-stauden.com'

Zelfkijken?

Dit kan alleen op afspraak in april en mei. Kijk voor meer info op duinhoftuin.nl

11

11 Zitje onder de magnolia.

12 Donkerbladig speenkruid 'Brazen Hussy'.

13 Spletentuin van gebroken dakpannen.

14 Stapelmuurtjes van restmateriaal.

en de interesse in dezelfde soort planten goede bekenden van elkaar geworden." Wat is nou het leuke van schaduwplanten? "De meeste mensen denken dat er onder een boom niks groeit. Dat is de eerste grote misvatting", noemt Gerrit. "Er zijn talloze schaduwplanten die juist door de vorm van hun blad zo veel toe te voegen hebben. "En er zitten mooie bloeiers tussen hoor, zeker in het voorjaar, in de periode voordat de bomen in het blad zitten. Dan heb je de roze en witte klaverzuring en de trilliums." En als je vraagt welke schaduwplanten favoriet zijn, brandt Gerrit los. "Epimediums,

'De meeste mensen denken dat er onder een boom niks groeit'

sterke planten die het in droge schaduw nog doen. Varens natuurlijk, ik ben een paar jaar geleden nog een varentuin begonnen, met nu honderd soorten, ook boomvarens. Hosta's doen het hier goed, mits ze genoeg water hebben, super zijn uvularia's (treurklokjes) en kleine rodo's. Nog een topper is *Smyrnium perfoliatum*, doorwaskervel, hier komen aanwaaien. Geweldige planten, die op een donker plekje helemaal oplichten, prachtig. Ook ramonda's zijn aanraders als rotsplanten, die willen verticaal en in de schaduw groeien." Tot slot noemt Gerrit nog de lastig te kweken *Meconopsis*, schijnpapaver. "De *Meconopsis betonicifolia*, die blauwe, is een van mijn favorieten, dat intense blauw ... Helaas is het een kortlevende plant, die ik steeds opnieuw moet zaaien."

De enige die 't aankan

Zo'n zes jaar geleden hebben de twee besloten hier te blijven wonen. Gerrit: "Toen hebben we het huis helemaal verbouwd, het is heel comfortabel geworden." Maar de tuin minutieus onderhouden, dat wordt steeds lastiger, vertelt hij. "Ik word ouder en ben chronisch lymepatiënt. De tuin ziet er heel natuurlijk uit, maar daar zit wel mijn hand achter. Ik moet veel doen. Zoals alleen al bergeen blad verwerken, of het teveel aan mos wegborstelen van de rotsstenen. Voor het zware werk kan ik iemand inhuren, maar verder ben ik de enige die deze tuin aankan." Met spijt in zijn stem zegt Gerrit: "Ik zal me moeten beperken tot een kleiner stuk, rond het huis. Misschien dat ik delen weer ga afstoten en laat verwilderen ..." ♦

12

13

14